

Утраченное наследие: путешествие по Копыльщине

У пажарышчах войнаў руйнаваліся гарады і мястэчкі, гінула мноства помнікаў нацыянальнай культуры, знікалі назаўсёды сляды стагоддзяў. Не абышло гэта і нашу капыльскую зямлю. Многія будынкі ўжо не існуюць ці з цягам часу змяніліся. Праектам «Страчаная спадчына» мы паспрабуем уваскрасіць хаця б невялікую частку страчанай спадчыны, найбольш яркія вехі мінулага.

У гэтым годзе спаўняецца 125 гадоў з дня нараджэння нашага земляка, польскага паэта Леанарда Падгорскага-Аколава. Ён нарадзіўся ў вёсцы Рыме (вёска Дусеўшчына) у 1891 годзе, пахаваны ў Польшчы. У наступным 2017 годзе – 60-годдзе з дня яго смерці (1957 г.).

Імя Леанарда Падгорскага-Аколава ўпершыню было пачута супрацоўнікамі Капыльскага краязнаўчага музея ў 1988 годзе ад Абрамчыка Фёдара Канстанцінавіча, які на той час працаваў у музеі навуковым супрацоўнікам. Я тады збіралася ў Варшаву ў музей Адама Міцкевіча. Там ёсць найбагацейшы архіў і бібліятэка. Ад'язджала з наказам прывезці матэрыялы пра Леанарда Падгорскага-Аколава, Зоф'ю Тшашчкоўскую, Эдварда Вайніловіча, польскіх пісьменнікаў і паэтаў, урадженцаў Капыльшчыны, якія эмігрыравалі ў пачатку XX стагоддзя. Менавіта ў гэтым музеі я трымала ў руках зборнік твораў «Беларусь» (1924 г.) нашага земляка Падгорскага-Аколава.

Пакінуўшы радавое гняздо і родную вёску Рыме, Леанард Падгорскі-Аколаў асталяваўся ў Варшаве, аднак адчуваў сябе адзінокім. У апошнія гады свайго жыцця ён працаваў дырэктарам музея Адама Міцкевіча і быў велізарным прыхільнікам яго творчасці. Гартаючы зборнік яго вершаў на польскай мове, я знаходзіла да болю знаёмыя словы: Корул і Rymie. Там жа на старонках газеты «Klozy» я ўбачыла малюнкi Напалеона Орды і на іх нашы сядзібы – у Грозаве, Пясочным... Маёнтка Аколава ў вёсцы Рыме там не было, хоць хадзіла шмат легенд аб нейкай таямнічай белаі паненцы, якую нібыта бачылі ў ваколіцах Дусаеўшчыны.

У 2015 годзе было вырашана правесці штогадовы дзіцячы пленэр «Мастакі Капыльшчыны» на тэму «Цені нашых продкаў» на радзіме Аколава ў вёсцы Дусаеўшчына. На жаль, сядзіба Падгорскага-Аколава і каталіцкая капліца ў былым маёнтку не захаваліся, і ўдзельнікі пленэру пад кіраўніцтвам члена Саюза мастакоў Рэспублікі Беларусь Алеся Квяткоўскага не змаглі зрабіць свае замалёўкі з натры. Так, радавога гнязда няма, і толькі фатаграфіі, зробленыя да 1912 года, знаёмяць нас з выглядам унікальнага помніка драўлянага дойлідства.

Валянціна ШУРАКОВА,

дырэктар ДУ «Капыльскі раённы краязнаўчы музей»

*

На сцяжыне паэтычнай творчасці

Імя Леанарда Падгорскага-Аколава цяпер бадай што забытае на Беларусі, аднак яго культурная і літаратурная дзейнасць, бяспрэчна, заслугоўваюць нашай увагі.

Ён нарадзіўся ў 1891 годзе ў маёнтку Рыме Слуцкага павета і паходзіў з той беларускай шляхты, якая ўсё яшчэ вызнавала ідэалы «краёвага» патрыятызму, высокай духоўнасці, гадалася на творах Адама Міцкевіча, шанавала годнасць, захоўвала вернасць даўнім рыцарскім традыцыям і прагла служыць адраджэнню Айчыны. Любоў да паэзіі выявілася ў ім яшчэ з дзяцінства, перадалася ад бацькі, які быў яе вялікім аматарам. А далей – праз творы Адама Міцкевіча, праз непаўторны беларускі краявід – яна выразна ператварылася ў пакліканне, прывяла на сцяжыну прафесійнай паэтычнай творчасці. У дваццаць гадоў Леанард Падгорскі-Аколаў дэбютаваў як паэт і неўзабаве выдаў першы зборнік вершаў «Сонечны смех» (Львоў, 1912). Яго вучоба на факультэце паланістыкі Львоўскага ўніверсітэта была перапынена першай сусветнай вайной і мабілізацыяй у расійскую армію. З 1917 г. служыў у польскім войску на чале з генералам Ю. Доўбур-Мусніцкім. У 1922 г. асталяваўся на сталае жыхарства ў Варшаве. Уваходзіў у авангардную паэтычную групу «Скамандар» і апрача вершаў у часопісе з такой жа назвай друкаваў артыкулы па тэорыі вершаскладання.

Падчас дзіцячага пленэру на радзіме Аколава ў в. Дусаеўшчына, 2015 г.

У наступным, 1924 г., Падгорскі-Аколаў выдае ў Вільні ў друкарні Хамінскага яшчэ адзін адметны зборнік – «Беларусь», прысвечаны настальгічным успамінам па пакінутай Бацькаўшчыне (Случчына, як вядома, на той час уваходзіла ў склад Савецкай Беларусі). Менавіта гэтыя дзве невялічкія памеры кніжачкі, напоўненыя глыбокімі і праўдзівымі рэлігійнымі перажываннямі і патрыятычнымі пачуццямі, складаюць самую важкую частку паэтычнай спадчыны Падгорскага-Аколава. У пазнейшы час аўтар іх стаў даследчыкам творчасці А. Міцкевіча. З 1955 г. Леанард Падгорскі-Аколаў – дырэктар Літаратурнага музея Адама Міцкевіча ў Варшаве, але лёс не адвёў яму для гэтай справы многа часу: у 1957 г. Падгорскі-Аколаў памёр.

Фота Паўла ШЭІНА

«СП» <http://www.kopyl.by>